

Στόχος του ερευνητικού προγράμματος

- ▶ Ειδική Έρευνα για την αξιοποίηση των δραστηριοτήτων διαμοιρασμένης οικονομίας και δραστηριοτήτων peer-to-peer (διομότιμες αγορές) και τις επιπτώσεις στις δεξιότητες ανέργων ή σε νέες ειδικότητες)
- ▶ «Πιλοτικές Δράσεις Ερευνών της Κινητικότητας, της Δυναμικής και της Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς της Τοπικής Εργασίας (ΔΑΑΕ)»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μεθοδολογία – Ορισμός Ποιοτικής Έρευνας

▶ Η ποιοτική έρευνα είναι μια πλαίσιοθετημένη δραστηριότητα (situated activity), η οποία τοποθετεί τον παρατηρητή στον κόσμο. Αυτή συνίσταται σε ένα σύνολο ερμηνευτικών και υλικών πρακτικών, οι οποίες κάνουν τον κόσμο ορατό. Μετατρέπουν τον κόσμο σε μια σειρά από αναπαραστάσεις του εαυτού, συμπεριλαμβανομένων των σημειώσεων πεδίου, των συνεντεύξεων, των συνομιλιών, των φωτογραφιών, των μαγνητοφωνήσεων και των σημειώσεων σε ημερολόγια. Σε αυτό το επίπεδο, η ποιοτική έρευνα περιλαμβάνει μια ερμηνευτική, νατουραλιστική προσέγγιση στον κόσμο. Αυτό σημαίνει ότι οι ποιοτικοί ερευνητές μελετούν τα πράγματα στο φυσικό τους πλαίσιο, επιχειρώντας να δώσουν νόημα ή να ερμηνεύσουν τα φαινόμενα με όρους των νοημάτων που οι άνθρωποι δίνουν σε αυτά.

Επιστημονική Ομάδα: Αριστόδημος Θωμόπουλος, Σπυριδούλα Θεοδώρου, Αλέξανδρος Καλόμοιρος, Αλεξάνδρα Ρουβά, Γεώργιος Σαΐνης, Ευάγγελος Καλλιανιώτης, Βασίλειος Μητσιός, Θεόδωρος Σαμπατακάκης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Εισαγωγή / Ταυτότητα Έρευνας

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας διενεργήθηκαν 4 focus group τα οποία απαρτίστηκαν από ιδιοκτήτες Airbnb και ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat. Στόχο είχε τη διερεύνηση των απόψεων τους σχετικά με τις δραστηριότητες διαμοιρασμένης οικονομίας και peer-to-peer, όπως και προβλήματα, προοπτικές, ευκαιρίες κλπ. Για την άρτια υλοποίηση της έρευνας οι ομάδες εστίασης χωρίστηκαν ως εξής 1. Ιδιοκτήτες Airbnb 18-45, 2. Ιδιοκτήτες Airbnb 45+, 3. Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat 18-45 και 4. Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat 45+ και διανομείς wolt.

Στο παρόν κείμενο αποδελτιώνονται συνδυαστικά οι απαντήσεις των 4ων Ομάδων Εστίασης.

Η 1η Έρευνα διεξήχθη από 26/11 έως 15/12 του 2020

Η Επαναληπτική Έρευνα διεξήχθη από 15/11 έως 15/12 του 2021

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Διάρθρωση focus group

Ομάδα Εστίασης		Φύλλο	Ηλικιακή Ομάδα	Απασχόληση
Ο.Ε.1	Δ.1	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.2	Γυναίκα	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.3	Γυναίκα	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.4	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.5	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.6	Γυναίκα	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.7	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.8	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες Airbnb
Ο.Ε.2	Δ.9	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.10	Γυναίκα	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.11	Γυναίκα	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.12	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.13	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.14	Γυναίκα	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.15	Γυναίκα	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
	Δ.16	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες Airbnb
Ο.Ε.3	Δ.17	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.18	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.19	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.20	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.21	Γυναίκα	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.22	Γυναίκα	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.23	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.24	Άνδρας	18 - 45	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
Ο.Ε.4	Δ.25	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.26	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.27	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.28	Άνδρας	45+	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.29	Γυναίκα	45+	Ιδιοκτήτες ΤΑΞΙ συνεργαζόμενοι με Taxibeat
	Δ.30	Άνδρας	45+	Διανομείς WOLT
	Δ.31	Άνδρας	45+	Διανομείς WOLT
	Δ.32	Άνδρας	45+	Διανομείς WOLT

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Παρουσίαση αποτελεσμάτων focus group με θέμα την αξιοποίηση των δραστηριοτήτων διαμοιρασμένης οικονομίας και δραστηριοτήτων peer-to-peer

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Στην αρχή της συζήτησης είχαμε μόνο δύο από τους συμμετέχοντες που γνώριζαν τον όρο διαμοιρασμένη οικονομία. Μόλις τους εξηγήθηκε τι είναι η διαμοιρασμένη οικονομία και δόθηκαν παραδείγματα, κατάλαβαν περί τίνος προκειται.

Η ομάδα έχει την άποψη ότι το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού χρησιμοποιεί υπηρεσίες διαμοιρασμένης οικονομίας όπως το airbnb, το Beat, τη wolt, το e Food και το skroutz, τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική τους ζωή (λόγω θέσης).

Εκφράστηκε η άποψη ότι οι υπηρεσίες αυτές διευκολύνουν τη ζωή τους και τους προσφέρουν περισσότερες επιλογές ενώ αποτελούν πηγή εσόδων για αρκετά άτομα (πολλοί το χρησιμοποιούν ως έξτρα εισόδημα)

Γενικά, είναι θετικοί στη χρήση τους αλλά κάποιοι είναι ακόμα επιφυλακτικοί όσον αφορά τις καθυστερήσεις στις παραγγελίες και τον άγνωστο παράγοντα σχετικά με το προφίλ των χρηστών, κυρίως από επαγγελματίες που χρησιμοποιούν πλατφόρμες όπως το Beat και το Airbnb.

Αρκετοί θεωρούν ότι υπάρχουν κίνδυνοι εισαγωγής των στοιχείων των λογαριασμών τους στο ίντερνετ, φοβούμενοι ότι θα γίνουν χρεώσεις που δεν έχουν εγκρίνει ή και ακόμα υποκλοπή των στοιχείων τους.

1. Διερεύνηση πώς η Ομάδα αντιλαμβάνεται, σκέφτεται, αισθάνεται, για τη διαμοιρασμένη οικονομία και τις peer-to-peer διομότιμες αγορές

2. Διερεύνηση γιατί αισθάνονται έτσι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Είπαν:

«..Τίποτα δεν με κάνει να διστάζω, ίσα-ίσα με βοηθάνε πολύ στην απόφαση, ανοίγει η γκάμα των επιλογών μου..»

«...Προσφέρει τρομερή διευκόλυνση όλο αυτό. Βρίσκεις καλές τιμές, το ελέγχεις από πολλές πλευρές...»

«...Καμιά φορά δεν είναι ξεκάθαρο ποιος φέρει την ευθύνη. Π.χ. σκέφτομαι: ποιος θα μείνει τώρα στο σπίτι μου; ....»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

« ...Γενικά είμαι επιφυλακτικός στη χρήση νέων υπηρεσιών..»

«...Αισθάνομαι πιο ασφαλής να χρησιμοποιώ το taxibeat για τις μετακινήσεις των παιδιών μου, γνωρίζοντας ότι καταγράφονται τα στοιχεία του οδηγού..»

«...Έχω χρησιμοποιήσει το eFood πολλές φορές ιδιαίτερα την περίοδο της καραντίνας...»

«...Χρησιμοποίησε το Skrutz για τις αγορές μου, μου εξασφαλίζει την αγορά προϊόντων σε καλύτερες τιμές.. »

«...Φοβάμαι να βάλω το σπίτι μου στο Airbnb αν και εγώ κάνω χρήση ο ίδιος σε διακοπές και ταξίδια μου...»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

3. Εκτίμηση Υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό (Ευρώπη Αμερική, Ασία)

Η γενική εκτίμηση ήταν ότι η συγκεκριμένη αγορά αποτελεί πλέον κομμάτι της καθημερινότητάς μας και πως σε γενικές γραμμές ευνοήθηκε πολύ από την πανδημία και τα lockdowns

Υπάρχει η αίσθηση πως προχωράει η ανάπτυξη αυτού του κλάδου και πως όποια νέα υπηρεσία δημιουργείται, πάει καλά.

Οι περισσότεροι πιστεύουν ότι η Ελλάδα είναι λίγο πίσω σε σχέση με το εξωτερικό γιατί έξω ξεκίνησαν νωρίτερα να χρησιμοποιούν αυτού του είδους τις υπηρεσίες.

Έγινε αναφορά στο περιθώριο εξέλιξης που υπάρχει και σε νέα προϊόντα και αγορές που ακόμα δεν έχουμε δει στη χώρα μας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

«...Είναι πολύ καλή η κατάσταση, ό,τι ανοίγει πάει κορυφή...»

«...Στη νεότερη γενιά έχει γίνει κατεστημένο...»

«...Για να φτάσουμε σε επίπεδο εξωτερικού θα πρέπει να προσαρμοστούμε και να αναβαθμιστούμε...»

«...όσο περνάνε τα χρόνια τα πράγματα καλύτερεύουν...»

«...Μπορεί να γίνει και ευκαιρία για κάποιους η εξελιξη της πανδημίας...»

«...οι καιροί προστάζουν αλλαγή...»

«...Οι άνθρωποι στις μέρες μας γεννιούνται εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες...»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Συγκριτικά με 2021:

«Φαίνεται ότι οι υπηρεσίες διαμοιρασμένης οικονομίας πέρυσι ήταν περισσότερο συνδεδεμένες με την πανδημία και τις περιόδους καραντίνας»

«Οι συμμετέχοντες φέτος δείχνουν ιδιαίτερη αισιοδοξία για την ανάπτυξη του κλάδου»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

4. Εκτίμηση μεγέθους αγοράς στην Ελλάδα

Υπάρχει η αίσθηση πως η εξέλιξη ότι η πορεία θα είναι ανοδική, και πως πολλαπλασιάζεται με τα χρόνια (κάποιοι εκτιμούν ότι θα δούμε εκθετική αύξηση).

Είπαν: «..το μέγεθος αγοράς είναι δισεκατομμύρια..»

Σημείωση: Σε αντίστοιχη περσινή ερώτηση, κανείς δεν μπορούσε να εκτιμήσει το μέγεθος της αγοράς

Είναι ενδιαφέρον ότι ήδη από το 2021 υπήρχε η εκτίμηση πως η αγορά αυτή είναι σε άνοδο, σε όλους τους κλάδους

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν:

«...Όλα πλέον περνάνε από το τηλέφωνο και περνάνε μέσα από την τεχνολογία...». Η αγορά γίνεται ψηφιακή και όλο και περισσότεροι Έλληνες μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για τις αγορές τους, αρκεί να θέλουν να εξοικειωθούν και να μάθουν.

Θεωρούν πως όλα θα μεταφερθούν online, πως δεν υπάρχει πλέον όριο και πως όσο συμφέρει τους καταναλωτές, θα κάνουν χρήση αυτών των υπηρεσιών»

5. Εκτίμηση μελλοντικών τάσεων σε νέες αγορές, προϊόντα, καταναλωτές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

6. Εκτίμηση πιθανών μεταβολών λόγω εξωγενών / έκτακτων συνθηκών (νέα πανδημία, υιοθέτηση μόνιμων μέτρων δημόσιας υγείας που αυξάνουν το κόστος, κρίσεων στις βασικές αγορές προέλευσης πελατών (λ.χ. Airbnb) κ.ο.κ.

Πιστεύουν πως η πανδημία απέδειξε πως οι κρίσεις φέρνουν ευκαιρίες και πως μια νέα κρίση μπορεί να ενισχύσει κι άλλο αυτή την αγορά, η οποία ανταποκρίνεται και προσαρμόζεται σε δύσκολες συνθήκες (ταχύτητα, μεγάλη προσφορά για δύσκολες οικονομικά συνθήκες).

Εξαρτάται όμως από τον κλάδο, καθώς στη διάρκεια των lockdowns κάποιες πλατφόρμες όπως το Airbnb δεν μπόρεσαν να λειτουργήσουν.

Σε σχέση με το 2021, υπάρχει περισσότερη βεβαιότητα πως ο συγκεκριμένος κλάδος ήρθε για να μείνει στις ζωές μας καθώς στην αρχική έρευνα υπήρχε περισσότερος φόβος σχετικά με τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας και σε αυτούς τους τομείς

7. Πιθανά προβλήματα και ιεράρχησή τους από άποψη κρισιμότητας ή/και χρόνου εμφάνισης

Τέσσερα ήταν τα βασικά προβλήματα που αναδείχθηκαν από την συζήτηση:

Οικονομική κρίση και οικονομικά προβλήματα καταναλωτών

Νομοθετικό πλαίσιο, γραφειοκρατία, τελωνείο

Γλωσσικό εμπόδιο (π.χ. για κάποιες κινέζικες πλατφόρμες)

Εξοικείωση και έλλειψη πληροφόρησης καταναλωτών

Το 2021 υπήρχε και αναφορά στις υποδομές που είναι απαραίτητες για να λειτουργήσουν καλά οι υπηρεσίες αυτές, όπως λ.χ. οι τεχνολογικές υποδομές και η ταχύτητα του Ίντερνετ. Προβλήματα εξοικείωσης των καταναλωτών και γλώσσας εντοπίζονται και τις δύο χρονιές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

8 και 9. Ποιες δεξιότητες θεωρείται ότι απαιτούνται για την βέλτιστη αξιοποίηση του μοντέλου και των εφαρμογών και των δυνατοτήτων των peer-to-peer (διομότιμων αγορών) / της διαμοιρασμένης οικονομίας – Ποιες από αυτές καλύπτονται από το τρέχον σύστημα εκπαίδευσης κατάρτισης και ποιες λείπουν. Πιθανές εξειδικεύσεις / νέες ειδικότητες που θα απαιτηθούν

Υπάρχει η εκτίμηση πως οι δεξιότητες που απαιτούνται είναι οι βασικές, καθώς οι εφαρμογές είναι όλο και πιο φιλικές στον χρήστη, αλλιώς τις «πετάει έξω» η ίδια η αγορά.

Πρέπει να καλλιεργηθεί η σιγουριά, να φύγει η φοβία σε κάποιους, αρκεί να έχουν τη διάθεση να μάθουν.

Είπαν:

«...Σε λίγα χρόνια θα έχουν όλοι την εξειδίκευση...»

«...Θα υπάρξουν και νέες ειδικότητες, αλλά σήμερα αυτά που απαιτούνται είναι τα βασικά...»

«...Ακόμα και όσοι δεν γνωρίζουν, απευθύνονται σε κάποιον φίλο, κάποιον νεότερο για να τους βοηθήσει...»

«...Ακόμη και οι άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας έχουν αρχίσει να εξοικειώνονται...!»

«...Μιλάω με τη γιαγιά μου με βιντεοκλήση...»

«...Οι υπολογιστές και τα smartphone έχουν γίνει προέκταση του χεριού μας...»

«...πιστεύω ότι ακόμα και οι άνθρωποι που έχουν ήδη smartphone δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλες τις δυνατότητες του, πέραν των βασικών...»

«...εάν αντιληφθεί κανείς την ευκολία και την εξοικονόμηση χρόνου που προσφέρει η χρήση των νέων τεχνολογιών θα του γίνει καθημερινότητα...»

10. Θεωρείτε «χρήσιμο» για εσάς ή για τους εργαζομένους σας να εξοικειωθούν στις νέες δεξιότητες και ειδικότητες για τις peer-to-peer διομότιμες αγορές / διαμοιρασμένη οικονομία

Η πλειοψηφία νιώθει άνετα, θεωρεί πως έχει τις απαιτούμενες δεξιότητες και πως δεν χρειάζεται κάποια επιμόρφωση.

«...Μελλοντικά, αν βγουν νέα προϊόντα ή εάν το απαιτεί ο ανταγωνισμός που υπάρχει στο χώρο τους, ίσως χρειαστώ κάποια βοήθεια...»

Σημειώνεται σχετική πρόοδος σχετικά με αντίστοιχη ομάδα στην έρευνα του 2021, που είχε αναφέρει πως στην εργασία της θεωρεί σημαντική την παρουσία ειδικού συνεργάτη με εξοικείωση στις νέες δεξιότητες και ειδικότητες που απαιτούν οι συγκεκριμένοι κλάδοι

11. Σχεδιάζετε να προχωρήσετε σε κάποια επένδυση το επόμενο διάστημα (έτος) για την ενίσχυση ή και αξιοποίηση των δυνατοτήτων των peer-to-peer διομότιμων αγορών και της διαμοιρασμένης οικονομίας? Αν «ναι» σε ποια ακριβώς «περιοχή δραστηριοτήτων» βλέπετε δυνατότητες, προοπτικές, niche αγορές, δια βίου και διομότιμη μάθηση κ.ο.κ.; Παρουσιάζουν ενδιαφέρον / προοπτική δευτερογενείς υπηρεσίες που συνδέονται;

Όλοι οι εργαζόμενοι των ομάδων ανέφεραν πως ενημερώνονται και κάνουν συνεχή έρευνα στον κλάδο τους, για να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους ή να βρουν νέες αγορές.

Ανέφεραν ως «ανάγκη» κάποιου είδους επιμόρφωση στο πώς να υποβάλουν νέες ιδέες για χρηματοδότηση.

Φαίνεται ότι φέτος, όπως και το 2021, όλοι οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται πλήρως πως, ακόμα και όταν δεν είναι έτοιμοι για κάποια επένδυση, είναι απαραίτητο να είναι σε επαφή με τις εξελίξεις του κλάδου τους και να ενημερώνονται για νέα προϊόντα, νέες αγορές ή ευκαιρίες. Πέρυσι υπήρξε και αναφορά στις απαιτήσεις των καταναλωτών, που θα αξιολογούν πλέον όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

12. Ποιες παρεμβάσεις, πρωτοβουλίες, προγράμματα θεωρείτε ότι πρέπει να γίνουν ενίσχυση ή και αξιοποίηση των δυνατοτήτων των peer-to-peer διομότιμων αγορών και της διαμοιρασμένης οικονομίας για να εξυπηρετήσει καλύτερα τις ανάγκες των Επιχειρήσεων, γενικά και ειδικά και τους καταναλωτές / πελάτες

Πολύ σημαντικές αναφορές γίνονται σε διάφορες μορφές στήριξης των επιχειρηματιών από την Πολιτεία, όπως το να οργανωθούν σεμινάρια ανά κλάδο ή να δοθούν οικονομικά κίνητρα όπως επιδοτήσεις, κεφάλαιο, μείωση φόρων.

Με τις εξελίξεις στην τεχνολογία και τις δικλίδες ασφαλείας που έχουν πλέον οι πλατφόρμες οι καταναλωτές – χρήστες μπορούν να νιωθούν ασφάλεια κατά τη χρήση τους.

Για μια ακόμη φορά και στην επαναληπτική Έρευνα, διαπιστώνουμε πως αναμένονται από όλους τους συμμετέχοντες κίνητρα και υποστήριξη από την Πολιτεία. Για δεύτερη χρονιά βλέπουμε αναφορές σε επιδοτήσεις.

►13. Πως η χρήση / αξιοποίηση / ανάπτυξη των peer-to-peer διομότιμων αγορών και της διαμοιρασμένης οικονομίας θα επηρεάσει την επιχειρηματικότητα;

Επικρατεί η άποψη ότι θα εδραιωθεί η τηλεργασία και θα καταργηθεί το ωράριο.

Εκφράστηκε η άποψη ότι κάποιοι θα χάσουν τη δουλειά τους, κάποια επαγγέλματα θα εκλείψουν, ενώ θα αναπτυχθεί πολύ το freelancing.

Δεν αναφέρθηκε κάποια συγκεκριμένη διαφοροποίηση σχετικά με τη συγκεκριμένη περιοχή.

Σε σχέση με την περσινή 1η Έρευνα υπάρχουν περισσότερες αναφορές σε αρνητικές έννοιες όπως η κατάργηση ωραρίου ή θέσεων εργασίας. Και τις δύο χρονιές έγινε αναφορά στο κλείσιμο μερικών επιχειρήσεων, ωστόσο πέρυσι οι συμμετέχοντες έδωσαν έμφαση στη μελλοντική προσαρμογή των επιχειρηματιών και στη μεγαλύτερη διείσδυση του διαδικτύου.

14. Πιστεύετε ότι με τη χρήση εφαρμογών / εργαλείων peer-to-peer διομότιμων αγορών και της διαμοιρασμένης οικονομίας, οι επιχειρήσεις θα προσαρμοστούν, ζητώντας νέους εργαζομένους για την κάλυψη των τεχνολογικών αναγκών ή θα μειώσουν τις θέσεις εργασίας;

Εκτιμάται ότι τα επαγγέλματα που έχουν να κάνουν με τεχνολογία, υπολογιστές ή ιστοσελίδες θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται στο μέλλον.

Αναφέρθηκαν επίσης οι διαχειριστές παραγγελιών ως επάγγελμα που θα γνωρίσει άνοδο και φυσικά οι ταχυμεταφορές / courier.

Σε κάθε περίπτωση το μέγεθος αλλά και το αντικείμενο της εταιρείας θα παίζει σημαντικό ρόλο.

Σε σχέση με την περσινή 1^η Έρευνα:

Είναι ξεκάθαρο πως οι αλλαγές που φέρνουν οι τομείς αυτοί στο εργασιακό περιβάλλον, είναι πλέον ορατές σε όλους και πως θεωρείται ότι οι επιχειρήσεις θα προσαρμοστούν. Το 2021 έγιναν αναφορές στη μη προσαρμογή των λιγότερο μορφωμένων ή των μεγαλύτερων σε ηλικία, ενώ θεωρήθηκε ότι καθοριστικό ρόλο θα παίξει και το μέγεθος και το αντικείμενο της εταιρείας.

15. Θεωρείτε ότι τα επόμενα χρόνια, θα υπάρχει ζήτηση νέων θέσεων απασχόλησης από επιχειρήσεις για εργαζόμενους, αυτοαπασχολούμενους ή ανεξάρτητους αυτοαπασχολούμενους σχετικά με τις δραστηριότητες των peer-to-peer διομότιμων αγορών και της διαμοιρασμένης οικονομίας;

Η εκτίμηση είναι ότι θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Ειδικά για τις δραστηριότητες peer-to-peer και αναφέρθηκαν σε νέες θέσεις για διαχειριστές παραγγελιών και επιπλέον προσλήψεις στις εταιρείες κούριερ.

Εκτιμούν ότι θα εμφανιστούν και ανάγκες για νέες θέσεις στον κλάδο τις οποίες δεν μπορούν να προβλέψουν αυτή τη στιγμή.

Πολλοί άνθρωποι ενσωματώθηκαν στο μοντέλο διαμοιρασμένης οικονομίας λόγω απώλειας της συμβατικής εργασίας τους.

Επίσης, υπάρχουν περιπτώσεις που δουλειά τους έγινε λιγότερο κερδοφόρα με την άνθηση εφαρμογών peer-to-peer (π.χ. Taxibeat, Uber), όπως των οδηγών ταξί.

Γενικά, η πρόσβαση σε εργασία στο μοντέλο της διαμοιρασμένης οικονομία θεωρείται πιο εύκολη.

16. Πόσο επηρέασαν τα μέτρα περιορισμού για τον covid 19 την επιχείρησή σας (πελατολόγιο, κύκλος εργασιών, εξαγωγές, κτλ.);

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν πως τα μέτρα για τον Covid-19 επηρέασαν την επιχείρησή τους, διότι δεν υπήρχαν τουρίστες (για τα Airbnb) ή ανάγκη για ταξί.

Επίσης οι κάτοχοι/ οδηγοί ταξί ανέφεραν πως ο κόσμος φοβόταν να μεταφερθεί με αυτό το μέσο κατά την περίοδο της πανδημίας. Επίσης αναφέρθηκε πως το θέμα ήταν πανελλαδικό και πως όλες οι περιοχές επηρεάστηκαν το ίδιο.

Αντίθετα οι εργαζόμενοι στον χώρο του delivery και των μεταφορών (courier) αύξησαν τον κύκλο εργασιών τους.

Είπαν:

«Ήταν χάλια με την πανδημία. Πηγαίναμε από πιάτσα σε πιάτσα»

«Είχαμε πρόβλημα στην πανδημία. Δουλεύουμε με πελάτες που φοβούνται να πάρουν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

«...Σε όλα τα επίπεδα η πανδημία επηρέασε αρνητικά την δουλεία μας...»

«...ο κόσμος φοβόταν και δεν έμπαινε στο ταξί...»

«...ευτυχώς με τις πλατφορμες e food και wolf δουλέψαμε αρκετά...»

«...Το προηγούμενο διάστημα είχα επενδύσει στην ανακαίνιση διαμερίσματος για το Airbnb και δυσκολεύτηκα πολύ αυτή την περίοδο στην αποπληρωμή και χωρίς έσοδα...»

«...αν δεν υπήρχε το delivery δεν θα έβγαιναν ούτε τα προς το ζην...»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

17. Πόσο επηρέασαν τα μέτρα περιορισμού για τον covid 19 την επιχειρηματικότητα στην περιοχή ευθύνης ΑΣΔΑ;

Οι ερωτώμενοι θεωρούν και στην νέα Έρευνα ότι η συγκεκριμένη περιοχή δεν έχει διαφορές με την υπόλοιπη Αττική. Έχει «χτυπηθεί» από την κρίση αναλογικά.

Βεβαίως θεωρούν ότι οι συνέπειες της κρίσης στους κλάδους ενδιαφέροντος τους είναι σημαντικές και τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί πολύ σημαντικά (ταξί και *Airbnb*).

Αναμένουν άνοιγμα του τουρισμού, αλλά κυρίως της εστίασης.

Ειδικά τα Δυτικά προάστεια που υπάρχουν πολλές καφετέριες, χώροι εστίασης και μαγαζιά και ο κόσμος ζει από αυτά η ζημιά ήταν μεγάλη, δεν υπάρχουν ξενοδοχεία σ' αυτές τις περιοχές

18. Ποιοι κλάδοι / επαγγέλματα επηρεάστηκαν περισσότερο από τα μέτρα περιορισμού για τον covid 19 και ποιοι λιγότερο;

Οι κλάδοι που επηρεάστηκαν περισσότερο σύμφωνα με τα λεγόμενα των συμμετεχόντων είναι η εστίαση, τα εμπορικά κέντρα, η οικοδομή και τα ξενοδοχεία.

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν πως δούλεψαν πολύ τα φαρμακεία, τα σουπερμάρκετ και οι επιχειρήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου και πως επωφελήθηκαν οι εταιρείες με μεταφορές πακέτων και τα delivery.

Δεν υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση απόψεων μεταξύ των ομάδων των 2 κύκλων ερευνών

19. Πόσο πιθανό θεωρείτε ότι η επιχείρησή σας θα προχωρήσει σε μεταβολή του αριθμού εργαζομένων στον επόμενο χρόνο (αύξηση ή μείωση και εκτίμηση...);

Σημειώνουμε ότι δεν πρόκειται για μεγάλες επιχειρήσεις, οι περισσότερες είναι μονοπρόσωπες. Οι ιδιοκτήτες ταξί ανέφεραν πως παλαιότερα νοίκιαζαν κάποια βάρδια αλλά τώρα δεν το επιτρέπουν τα οικονομικά τους. Οι ιδιοκτήτες Airbnb από την άλλη ανέφεραν πως προσλαμβάνουν ή βρίσκουν λύσεις περιστασιακά όταν υπάρχει δουλειά, αλλά όχι σε μόνιμη βάση.

«...Πιστεύω πως στο επόμενο διάστημα δεν θα κάνω καμία πρόσληψη...»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Η προσέγγιση με την οποία επιχειρήσαμε να καταγράψουμε τις αντιλήψεις της συγκεκριμένης ομάδας / κατηγορίας ερωτώμενων μας βοηθάει να δώσουμε απαντήσεις στο γιατί καταγράφονται αυτές οι απόψεις, όπως επίσης και να αντιληφθούμε τα θέματα που απασχολούν σχετικά με τη διαμοιρασμένη και peer to peer οικονομία.

Συμπεράσματα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Συμπεράσματα

υπάρχει η αίσθηση ότι αυτή η νέα μορφή οικονομίας είναι σίγουρα το μέλλον για μεγάλη μερίδα δραστηριοτήτων, και πως προσφέρει πολλές ευκαιρίες

η αίσθηση είναι πως δεν χρειάζεται ειδικές γνώσεις αρκεί να υπάρχει θέληση

υπάρχει η διάθεση για εξειδικευμένη εκπαίδευση προκειμένου να ανταπεξέλθουν οι επιχειρήσεις στις νέες προκλήσεις

η βοήθεια της πολιτείας κρίνεται απαραίτητη για να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και να λυθούν διαδικαστικά θέματα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Συμπεράσματα

Η γενική εκτίμηση ήταν ότι η συγκεκριμένη αγορά αποτελεί πλέον κομμάτι της καθημερινότητάς μας και πως σε γενικές γραμμές ευνοήθηκε πολύ από την πανδημία και τα lockdowns

Υπάρχει η αίσθηση πως προχωράει η ανάπτυξη αυτού του κλάδου και πως όποια νέα υπηρεσία δημιουργείται, πάει καλά.

δεν παίζει ιδιαίτερο ρόλο η περιοχή δραστηριοποίησης.

θα παρουσιαστούν ανάγκες για νέες θέσεις στον κλάδο

Ειδικά για τις δραστηριότητες **peer-to-peer** και αναφέρθηκαν σε νέες θέσεις για διαχειριστές παραγγελιών και επιπλέον προσλήψεις στις εταιρείες κουριερ.